

Znajomość historii Księdza Bosko 2011/2012

„Poznawanie Księdza Bosko jest warunkiem, aby móc przekazać jego charyzmat i zaproponować jego aktualność. Bez znajomości nie może być miłości, naśladowania i wzywania; to jedynie miłość przynagla do poznania. Chodzi więc o znajomość, która wypływa z miłości i prowadzi do miłości: poznanie emocjonalne.”

Odnowa w Chrystusie i charyzmacie salezjańskim

Dopiero co zakończona Visita d’insieme, obecność Księdza Generała, Radców Generalnych i braterskie spotkanie Inspektorów i Radców inspektorialnych z naszego Regionu, stały się nowym impulsem w refleksji nad dobrym przeżyciem czasu przygotowania do Jubileuszu 200. rocznicy urodzin Księdza Bosko. Poruszone podczas spotkania tematy stawiają przed wspólnotami salezjańskimi Regionu wyzwania, nad którymi pochylała się już Kapituła Generalna 26¹.

1. Powrócić do Księdza Bosko.

Ten podjęty podczas KG 26 temat został przyjęty w całym świecie salezjańskim z wielkim entuzjazmem i zapoczątkował silne ożywienie duchowe i charyzmatyczne. Pomocą w tym względzie były kolejne *Wiązanki* Księdza Generała, wydawane w różnych językach książki o tematyce salezjańskiej (P. Braido, A. Lenti, F. Desramaut, M. Wirth), rekolekcje o poświęcone wierności Księdzu Bosko, pielgrzymki do miejsc salezjańskich, a także przeżycie jubileuszu 150. rocznicy założenia Zgromadzenia, czy stulecie śmierci ks. Rua.

Dziś przed nami trzy lata przygotowań do obchodów 200. Rocznicy urodzin Księdza Bosko i peregrynacja relikwiarza z jego doczesnymi szczątkami. Lata 2011-2015 to czas, kiedy pragniemy skoncentrować się na postaci św. Jana

¹ Konferencja opracowana w oparciu o tekst: F. Cereda, *Visita d’insieme w Regionie Europa Północna – część środkowo-wschodnia*. „Weryfikacja wdrażania KG 26”. Kraków, 3 września 2011.

Bosko, historii jego życia, pedagogii, duchowości i posłannictwie, co jak mamy nadzieję przyczyni się do rozpalenia w nas entuzjazmu, podsyci żarliwość w służbie Bogu i młodzieży. Jest to więc czas, kiedy trzeba nam bardziej docenić osobistą formację, ale też niezbędna jest większa otwartość na osoby świeckie, które pragną zaangażować się w prace dla dobra młodzieży w duchu salezjańskim.

1.1. Powrót do młodzieży

Patrząc na sytuacje w poszczególnych inspektoriaty Regionu dostrzeżono duże zaangażowanie związane z troską o odnowienie salezjańskiej obecności wśród młodzieży. Odnowa ta dokonuje się m.in. przez rewizję działań, programów i dzieł w celu dostosowania ich do potrzeb młodzieży ubogiej i potrzebującej. Dotyczy to także salezjańskiej parafii, która powinna wyróżniać się w lokalnym Kościele otwartością na młodzież.

Dużym wyzwaniem jest konieczność weryfikacji salezjańskiej obecności prowadzącej do restrukturyzacji, zmiany sposobu działania, czy zamknięcia dzieł o mniejszym znaczeniu w niektórych środowiskach, co nie zawsze spotyka się z akceptacją niektórych współbraci. Natomiast przyjmowanie zbyt wielu zadań związanych z zarządzaniem dziełami odsuwa nas często od młodzieży, gdyż nawał zajęć nie pozwala na obecność w ich środowisku. A prawda jest taka, że dziś kiedy mamy do czynienia z różnicami kulturowymi i brakiem zrozumienia świata młodych, jeśli nie zaczniemy na nowo przebywać z młodzieżą, trudno będzie mieć nadzieję na jej wychowanie, nie mówiąc już o zaproponowaniu pójścia za Chrystusem w duchu św. Jana Bosko.

Dlatego konieczne jest *przestudiowanie nowych modeli zarządzania dziełami* (KG 26 112-113), jak również wprowadzenie do naszych dzieł w większym wymiarze współpracowników świeckich, których na dziś nie potrafimy właściwie angażować i formować tak, by byli rzeczywiście odpowiedzialnymi współpracownikami w duchu Księdza Bosko, a nie tylko pomocnikami.

Należy zachęcać do tych procesów i wspierać je, nawet wówczas gdy budzą opór. Bez przemiany trudno będzie powrócić między młodych. Jest to również konieczne dla ułatwieni spójności życia wspólnotowego, indywidualnego kierownictwa młodzieży, animacji powołaniowej, a w ostatecznym rozrachunku zapewnienia żywotności salezjańskiego charyzmatu.

1.2. Tożsamość charyzmatyczna i zapal apostołski

Cechą charakterystyczną naszej tożsamości jest *życie konsekrowane*. W relacjach z różnych Inspektorii Regionu sygnalizowane są w tym względzie pewne trudności wśród których można wymienić: aktywizm, indywidualizm, niewielka liczba współbraci we wspólnotach, brak entuzjazmu i odwagi duszpasterskiej, niechęć do zmian, czy zsekularyzowana kultura wdzierająca się do naszych wspólnot. Dlatego wśród najważniejszych wyzwań, które stają dziś przed nami należy podkreślić następujące: pogłębianie tożsamości salezjańskiej i duchowości życia konsekrowanego, ożywienie charyzmatu i realna obecność salezjanina wśród młodzieży.

Istnieje zatem konieczność pogłębienia tożsamości salezjańskiego życia konsekrowanego. Po obchodach 150-lecia założenia Zgromadzenia, mamy większą świadomość, że w 1859 roku ks. Bosko chciał założyć Zgromadzenie życia konsekrowanego. Dostrzegł to Giovanni Cagliero; nie był pewny, czy podejmuje dobrą decyzję, jednak w końcu powiedział: „Nieważne, zakonnik czy nie zakonnik, zostanę z ks. Bosko”. Musimy przeżywać salezjańskie życie konsekrowane we wszystkich jego aspektach: posłannictwa, życia braterskiego, naśladowania Chrystusa posłusznego, ubogiego i czystego oraz modlitwy (por. Konst. 3).

Rola ponownego odkrycia prymatu życia duchowego jest nie do przecenienia. Naśladowanie Chrystusa posłusznego, ubogiego i czystego uwidacznia radykalność wpisaną w Ewangelię. Braterstwo pomaga żyć w wierności powo-

łaniu i jest świadectwem komunii; gorliwość apostołska, zakorzeniona w miłość do Boga, ożywa współbrata i wspólnotę.

Należy pamiętać, że życie konsekrowane, oprócz swojego wymiaru konsekracji, jest w istocie swojej *życiem*. Jego życiem jest Pan Jezus. On przyszedł, aby dać życia w obfitości. Tak więc nie interesuje nas „jakieś tam” życie. Młodzi, którzy w radykalny sposób podążają za Chrystusem, szukają doskonałości, pełni, piękna, jakości życia. Mówiąc o dzisiejszym stanie życia konsekrowanego, często zdarza się nawiązywać do jego *negatywnych aspektów*, takich jak brak powołań, odejścia, trudności w przeżywaniu radykalizmu Ewangelii w dzisiejszym społeczeństwie, wykorzystywania seksualne.

Trzeba wzmacniać *pozytywne aspekty*, już obecne we wspólnotcie, jak na przykład jej zdolność dawania proroczego świadectwa, do przyciągania powołań, wzmacniania poczucia przynależności do Kościoła i Zgromadzenia, zachęcania współbraci do podejmowania form życia i zadań wymagających większego zaangażowania, włączanie świeckich i młodzieży, umacnianie znaczenia w Kościele i w środowisku lokalnym. To jest droga ożywienia charyzmatu, co stanowi *pierwszy obszar* ogłoszonego przez Księdza Generała Projektu Europa.

Wlanie „*ducha i życia*” we wspólnoty wydaje się najlepszym sposobem na sprostanie wyzwaniom kruchości powołań młodych konsekrowanych i kłopotów z wiernością powołaniową konsekrowanych bez względu na ich wiek. Rzeczywistość żywa, tętniąca życiem i żywotna przyciąga, fascynuje, przede wszystkim jednak przynosi zdolność wydawania owocu, autentyczność i pełnię odpowiedzi. Życie rodzi życie. Jedna wspólnota tętniąca życiem wzmacnia powołanie słabych i pomaga im żyć twórczo wiernością.

Trzeba zredukować front działania, przygotować plan wzmocnienia wspólnot, przezwyciężyć rozdrobnienie, fragmentaryzację dzieł i indywidualizm, otwierać przed sobą nowe horyzonty, pracować ze świeckimi, zaangażować młodzież i rodziny, pozostawać w komunii i łączyć się w misji z Rodziną

Salezjańską, a przede wszystkim pomagać *dyrektorowi być przewodnikiem duchowym wspólnoty*.

Potrzeba też nowego rozplanowania wszystkich naszych obecności: redefinicji, restrukturyzacji i ponownego rozmieszczenia dzieł salezjańskich. Jest to *drugi obszar* Projektu Europa.

2. Konieczność przyciągania nowych powołań

Konieczność przyciągania nowych powołań jawi się jako najważniejsze wyzwanie, choć nie zawsze wiemy, jak stawić mu czoła. W wielu Inspektoriaty rozwinięły się różnorodne inicjatywy powołaniowe. Równocześnie wszyscy jesteśmy przekonani o konieczności opracowania nowych wzorców kierownictwa duchowego i animacji salezjańskiej wśród młodzieży.

2.1. Świadectwo pierwszą propozycją powołaniową

Z punktu widzenia duszpasterstwa powołaniowego, odczuwalna jest potrzeba wzmocnienia wspólnoty i znaczenia jej pracy duszpasterskiej. Trzeba dostosować ilość pracy we wspólnocie do jej sił. Jeśli wspólnota jest słaba, współpracownicy zaczynają przejawiać indywidualizm, brak motywacji, brak życia duchowego, co w konsekwencji prowadzi do zanikania życia braterskiego.

Wydaje się, że dziś wspólnota salezjańska i wspólnoty wychowawczo-duszpasterskie są zbyt mało zaangażowane w animację powołaniową. Dlatego w każdym współpracowniku i każdej wspólnocie, trzeba rozbudzić na nowo odpowiedzialność za *żniwo Pana*. W większości przypadków istnieje zaangażowanie w animację powołaniową na poziomie inspektorialnym. Brakuje jednak modelu animacji powołaniowej na poziomie lokalnym, a więc modelu, który realizuje każda wspólnota.

Jeśli nie można od razu powierzyć tego zadania każdej wspólnocie, należy wskazać wybrane, w których życie duchowe i braterskie jest przeżywane z radością i entuzjazmem, praca duszpasterska jest doniosła, zaangażowani są świeccy,

rodziny i Rodzina Salezjańska. Należy wesprzeć te wspólnoty osobami o odpowiednich kwalifikacjach. Dziś każda Wspólnota salezjańska musi potrafić budować kulturę powołaniową, tzn. być środowiskiem w którym młodzież chciałaby przebywać i z nią pozostać (por. J 1,39).

2.2. Zaangażowanie apostołskie

KG26 zachęca nas do pomagania młodzieży w dojrzewaniu jej powołania do zaangażowania apostołskiego, stanowiącego naturalny punkt wyjścia do proponowania młodzieży salezjańskiego życia konsekrowanego. W odniesieniu do tego zagadnienia, należy zwrócić uwagę na trzy obszary zaangażowania, realizowane przede wszystkim przez wspólnoty wychowawczo-duszpasterskie.

2.2.1. Droga wiary.

W trakcie swojego procesu rozwoju ludzkiego i chrześcijańskiego, każdy młody człowiek powinien mieć możliwość spotkania Pana Jezusa. Elementami prowadzącymi do dojrzałości wiary są propozycja życia na wzór Jezusa i centralne miejsce relacji z Jezusem. KG 23 i KG 26 zachęcają nas do proponowania drogi wiary i do zaangażowania w ewangelizację.

2.2.2. Indywidualne kierownictwo.

Nie ma rozwoju i dojrzewania w wierze bez indywidualnego kierownictwa, zwłaszcza duchowego. My, Salezjanie, nie jesteśmy dobrze przygotowani do tego zadania, które dzisiaj stanowi nieodłączną część drogi wiary. Kierownictwo jest posługą, którą kierować należy do każdego człowieka. Mogą ją sprawować także wykazujący odpowiednie predyspozycje świeccy, przygotowani do tego we właściwy sposób.

2.2.3. Zaangażowanie apostołskie.

Nie można dojrzeć w powołaniu do zaangażowania apostołskiego nie uczestnicząc w doświadczeniach apostołskich. Dojrzewamy w wierze ofiarowując ją innym. Ks. Bosko rozbudzał pierwsze powołania salezjańskie wśród tej młodzieży, którą angażował w działania wychowawcze i ewangelizacyjne.

KG 26 zaprasza nas przede wszystkim do docenienia „zasobów apostołskich i powołaniowych tkwiących w zrzeczeniach, wolontariacie i animacji misyjnej” (KG 26 67) oraz do prezentowania młodzieży z przekonaniem „postaci salezjanina współpracownika będącej propozycją powołania do apostołatu świeckich” (KG 26 67).

2.3. Kierownictwo dla kandydatów do salezjańskiego życia konsekrowanego

We wszystkich Inspektoriaty Europy spada liczba powołań, dlatego niezbędne jest duże zaangażowanie w promowanie powołania do salezjańskiego życia konsekrowanego i kierownictwo osób wchodzących na drogę tego powołania, także z pomocą doświadczenia *aspirantatu*. W tej kwestii, należy zadać sobie kilka pytań:

Jakie programy powołaniowe proponować przed *okresem aspirantatu*? *Kierownictwo powołaniowe kandydatów* wymaga podjęcia właściwych kroków, jeszcze przed aspirantatem. Bardzo ważne jest zadbanie o silny związek między duszpasterstwem młodzieżowym a animacją powołaniową. W obrębie tej ostatniej należy przemyśleć sposób proponowania drogi salezjańskiego życia konsekrowanego. Zapytajmy się samych siebie: jakie ścieżki powołaniowe proponujemy młodzieży, a jakie formy i sposoby kierownictwa otrzymują?

Musimy sobie na nowo odpowiedzieć na pytanie *czym jest i jakim doświadczeniem jest dzisiaj aspirantat*? Jest to doświadczenie związane z dojrzewaniem, kierownictwem i rozeznaniem powołania, proponowane przez Inspektoriat młodemu człowiekowi, który chce pogłębi znajomość życia konsekrowanego w Zgromadzeniu Salezjańskim. W tym celu proponuje się środowisko, odpowiednie warunki i program powołaniowy. Doświadczenie to ma pomóc w dojrzaniu do wyboru salezjańskiego życia konsekrowanego.

Jakie formy aspirantatu? Inspektoriat proponuje odpowiednią wspólnotę, w której obecny jest kierownik prowadzący aspiranta, w oparciu o sytuację mło-

dzieży, jej drogę wiary, wcześniejsze doświadczenia, wykształcenie lub sytuację zawodową, znajomość charyzmatu salezjańskiego.

Jak zaangażować rodzinę? Jeśli nie zaangażujemy rodzin, nie będziemy znali aktualnego momentu rozwoju ludzkiego kandydata. Z drugiej strony rodzina potrzebuje formacji i motywacji związanej z drogą powołaniową syna (córkę). Musi poznać życie salezjańskie. Należy zatem ułatwić zaangażowanie, uczestnictwo i formację rodzin z kandydatów.

2.4. Dwie formy salezjańskiego życia konsekrowanego

Należy szczególnie podkreślić ujęcie tego zagadnienia przez KG26 i jego wielki wpływ na życie Zgromadzenia, ponieważ proponuje nam ono właściwy sposób przedstawiania salezjańskiego powołania do życia konsekrowanego w jego *dwóch formach*.

Wyjątkowość salezjańskiego powołania do życia konsekrowanego. Zanim będzie mowa o różnicach, należy podkreślić, że nasze powołanie ma wiele cech wspólnych, wynikających z jego charakteru życia konsekrowanego. Należy obecnie w większym stopniu podkreślać tę tożsamość wyznaczaną przez konsekrację, zwłaszcza w procesie formacji, zarówno początkowej jak i stałej. Z tego powodu, na przykład, należy szczególnie zadbać o przygotowanie do ślubów wieczystych.

Charakterystyka dwóch form salezjańskiego życia konsekrowanego. Jedno i to samo salezjańskie powołanie do życia konsekrowanego przybiera dwie formy: *kapłaństwo i laikat*. Należy konstruktywnie opisać, na czym polega ich specyfika i jakie są między nimi różnice. Ponadto nie wolno nigdy w propozycji powołaniowej i procesie pierwszego rozeznania mówić o jednej formie w ode-rwaniu od drugiej. Wreszcie, musimy też przywiązywać wagę do specyficznej formacji kapłanów i koadiutorów. Etap formacji powinien przypominać laboratorium, w którym *uczymy się żyć jako salezjanin prezbiter lub salezjanin koadiutor*.

Komplementarność dwóch form. Komplementarność tych form powołania salezjańskiego widać bardzo jasno w posłannictwie, a zwłaszcza we wspólnocie wychowawczo-duszpasterskiej. W dzisiejszych czasach salezjanin koadiutor musi podejmować więcej zadań wychowawczo-duszpasterskich wśród młodzieży, a pełnić mniej funkcji administracyjnych, zarządzających i organizacyjnych. Ważne, aby salezjanin kapłan czuł bardzo bliskie pokrewieństwo swojego powołania do pracy apostołskiej z powołaniem salezjanina koadiutora. W tym zaangażowaniu wyraża się współzależność tych form życia. Tam też nawzajem siebie określają.

3. Zakończmy słowami

„Poznawanie Księdza Bosko jest warunkiem, aby móc przekazać jego charyzmat i zaproponować jego aktualność. Bez znajomości nie może być miłości, naśladowania i wzywania; to jedynie miłość przynagla do poznania. Chodzi więc o znajomość, która wypływa z miłości i prowadzi do miłości: poznanie emocjonalne².”

„Kościół (salezjańska wspólnota) tylko wtedy może być dla świata świadectwem o Chrystusie, gdy umie o Nim opowiadać, gdy właściwie rozumie Jego przesłanie, gdy stosuje się do Jego wskazań. I tylko wtedy jest miejsce, w którym Chrystus jako Wywyższony przez Boga może działać w ziemskim świecie”³.

Poznając na nowo historię życia naszego Założyciela pamiętajmy w tym październikowym czasie, kiedy przesuwamy w palcach paciorki Różańca, o Tej, którą obrał sobie za Mistrzynie.

Zawierając Jej przygotowanie Jubileuszu 200. rocznicy urodzin Księdza Bosko, możemy być pewni pięknych owoców tego czasu salezjańskiej odnowy.

Maryjo, Królowo Różańca świętego – módl się za nami. Amen.

² Pascual Chávez Villanueva, List: Przygotowanie do Dwustulecia urodzin Księdza Bosko.

³ A. Grún, *Ewangelie*, Wydawnictwo Znak, Kraków 2009, s. 9.

Pytania do pracy w grupach

1. Co jest niezbędne, a co w Waszych Inspektoriat, we wspólnotach salezjańskich i wychowawczo-duszpasterskich, w życiu współbraci, należy zrobić w pierwszej kolejności, by „powrócić do ks. Bosko”?
2. Jakie procesy i jakie środki są niezbędne do wzmocnienia poczucia powołania i tożsamości salezjańskiego życia konsekrowanego (K. 3) współbraci i wspólnot?
3. Jak ułatwić dawanie osobistego i wspólnotowego świadectwa ewangelicznego ubóstwa, solidarności z najuboższymi, odpowiedzialnego, przejrzystego i profesjonalnego zarządzania zasobami finansowymi?